

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Херсонський державний аграрно-економічний університет
Освітня програма	36167 Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Спеціальність	071 Облік і оподаткування

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Херсонський державний аграрно-економічний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36167
Назва ОП	Облік і оподаткування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пасько Олег Віталійович, Карева Олена Володимирівна, Лопатовський Віктор Григорович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.04.2021 р. – 30.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://bit.ly/3hk48u2>

Програма візиту експертної групи <https://bit.ly/3vYz6Mg>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час роботи ЕГ відбулися всі онлайн-зустрічі, заплановані у програмі візиту, у ході яких доповнено факти відомостей самооцінювання за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Представлені у відомостях самооцінювання посилання на документи, а також аналіз за результатами відеоконференцій та наданих документів на додаткові запити ЕГ дозволяють зробити висновок, що підготовка фахівців в ЗВО за цією освітньою програмою в цілому здійснюється на рівні, який відповідає очікуванням стейкхолдерів. ОП «Облік і оподаткування» розроблена у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» та у зв'язку з відсутністю Стандарту вищої освіти початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти відповідає предметній області спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Освітній процес за ОП забезпечує отримання здобувачами освітнього ступеня «молодший бакалавр» необхідних компетентностей у сфері обліку та оподаткування, здатних застосувати сучасні методи і технології обліку та оподаткування, ефективно працювати у складі бухгалтерської служби на підприємстві, забезпечувати оптимізацію організації обліку, оподаткування та контролю діяльності господарюючих суб'єктів. В процесі реалізації ОП поєднуються навчання та наукові дослідження, що підтверджується наявністю публікацій у здобувачів, їх участю в науково-практичних конференціях. Освітньо-професійна програма сприяє розвитку креативності, лідерських здібностей та комунікаційних навичок здобувачів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Залучення різних категорій стейкхолдерів до розроблення та змін ОП; функціонування Ради роботодавців при економічному факультеті, її участь в удосконаленні ОП. 2. Компоненти ОП оновлюються і вдосконалюються на щорічній основі, відбувається залучення представників роботодавців до освітнього процесу у різноманітних формах від викладання навчальних дисциплін, окремих тем до проведення виїзних занять на базі підприємств та установ, керівництво практикою. 3. У ЗВО реалізується студентоцентрований підхід та принципи академічної свободи, на регулярній основі проводяться анкетування здобувачів ОП з метою виявлення рівня задоволеності рівнем і результатами викладання. 4. Випускова кафедра має міцні, тісні та довготривалі зв'язки з базами практик та роботодавцями, які залучаються ЗВО до організації освітнього процесу за ОП «Облік і оподаткування» (молодший бакалавр) майже на всіх стадіях, починаючи з викладання дисциплін, залучення їх до перегляду ОП, проходження практики і подальше працевлаштування. 5. Розвинута інфраструктура, сучасний інклюзивний простір для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін ОПП належить: 1. Недостань інформативна структурно-логічна схема ОПП «Облік і оподаткування» яка не показує взаємозв'язків між окремими ОК. 2. Порядок вибору дисциплін в ЗВО у відповідному положенні не містить повної інформації: не вказано порядок розподілу здобувачів, які обрали інші дисципліни, або потрапили до груп, які мають менше 12 осіб. 3. Відсутність практики визнання результатів навчання у неформальній освіті та під час академічної мобільності на ОП, недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти за ОП про можливості визнання результатів навчання у неформальній освіті та під час академічної мобільності. 4. Відсутність прикладів академічної мобільності для здобувачів та НПП за цією ОП. 5. Навчальні роботи здобувачів ОП (зокрема курсові роботи) не перевіряються наявним у ЗВО програмним продуктом «Unichек» на наявність плагіату. 6. Наявність розбіжностей у кредитності вибіркового ОК (у ОП вони 4-кредитні, а на сайті представлені як 3-кредитні, що може вводити в оману здобувачів вищої освіти при їх виборі). 7. Відсутність онлайн-опитувань для представників академічного персоналу, що зменшує можливість висловлення ними пропозицій щодо удосконалення ОП та освітньої діяльності у ХДАЕУ в цілому. 8. Відсутність даних про терміни громадського обговорення проєктів ОП та контактів гарантів або інших осіб, на адресу яких можна надсилати пропозиції щодо цих проєктів та інформації щодо врахування/неврахування наданих пропозицій за результатами такого обговорення. ЕГ рекомендує: 1. Доповнити ОПП належною структурно-логічною схемою, доповнити нормативні документи порядком розв'язання ситуації із малокомплектними групами дисциплін за вибором студентів та усунути розбіжності між нормативними документами та практикою стосовно вибору дисциплін за вибором. 2. Здійснювати періодичне інформування студентів про проєкти академічної мобільності, неформальної освіти тощо. 3. Посилити зв'язки з іноземними та вітчизняними партнерами із метою забезпечення інституційної підтримки процесів академічної мобільності для здобувачів та НПП з боку ЗВО. 4. Забезпечити ширше використання технічних засобів для перевірки унікальності науково-дослідних, навчальних (у т.ч. курсових) робіт. 5. Запровадити ширшу інституційну підтримку НПП з боку ЗВО шляхом налагодження контактів із закордонними установами та проходження стажування НПП, в тому числі у рамках міжнародних проєктів. 6. Посилити нормативне внутрішнє регулювання щодо участі гарантів ОП у процедурах відбору НПП ОП. 7. Здійснювати опитування серед НПП та здобувачів вищої освіти про рівень задоволеності інфраструктурою, інформаційними ресурсами. 8. Привести у відповідність кредитність вибіркового ОК у каталозі ЗВО та ОП. 9. Публікувати у вільному доступі терміни громадського обговорення проєктів ОП, контакти гарантів та інформацію за результатами їх обговорення. 10. Започаткувати онлайн-опитування для НПП з метою активізації їх участі у процедурах забезпечення якості вищої освіти у ЗВО.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП «Облік і оподаткування» має логічну побудову та спрямована на підготовку компетентних фахівців, спроможних вирішувати спеціалізовані завдання у професійній сфері як під час подальшого навчання, так і в процесі роботи за фахом. Такий підхід відповідає місії ХДАЕУ, яка зазначена у Стратегії розвитку ЗВО на 2021-2025 роки у частині «підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців» (<https://bit.ly/3eE4tGa>). ОП має «прикладний характер та орієнтується на сучасні наукові дослідження, актуальні проблеми в галузі обліку та оподаткування», що відповідає цілям ХДАЕУ щодо: провадження на високому рівні освітньої діяльності, забезпеченні конкурентоспроможності фахівців для аграрного сектору економіки та інших галузей національного господарства, провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У процесі розробки та удосконаленні ОП брали участь роботодавці (у т.ч. через створену при факультеті Раду роботодавців), здобувачі (у т.ч. за першим (бакалаврським) рівнем освіти), представники Студентського парламенту (у т.ч. представниця від Студентського парламенту у секторі забезпечення якості вищої освіти ХДАЕУ), що було підтверджено документами, отриманими на запит ЕГ, та інформацією, озвученою представниками відповідних фокус-груп під час зустрічей ЕГ. До складу проектної групи ОП включено двох представників від роботодавців та одного здобувача, який навчається за цією ОП. Інформація, зазначена у відомостях самооцінювання, щодо врахування проєктною групою рекомендацій від зацікавлених сторін підтверджена стейкхолдерами. Зокрема, представники роботодавців наголошували на необхідності посилення спрямування ОП на отримання професійних компетентностей у сфері обліку і оподаткування, що було враховано шляхом поступової заміни дисциплін загальної підготовки на дисципліни професійного спрямування (у ОП 2020 році та проєкті ОП 2021 року, оприлюдненому на сайті ЗВО: <https://bit.ly/3hhKxdT>), які мають свій акцент на вивчення особливостей ведення обліку у сфері АПК, туризму, сфери гостинності тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП «Облік і оподаткування» сфокусована на підготовку універсальних фахівців, здатних працювати як у сфері АПК, так і у інших галузях економіки. У складі ОК ОП чітко прослідковується ухил у бік інформаційних технологій, чому сприяє послідовне вивчення дисциплін відповідного спрямування: ОК 08, ОК 09 та ОК 17. Вивчення цих дисциплін спрямоване на підготовку фахівця, що буде задовольняти потреби ринку праці у спеціалістах, здатних виконувати функції в умовах використання різних інформаційних облікових платформ, що засвідчено представниками роботодавців на зустрічах з ЕГ. Програмні результати ПР 02-07 сформовані у т.ч. з урахуванням рекомендацій роботодавців (підтверджених ними під час зустрічі з ЕГ) щодо необхідності акцентування ОП на підготовці фахівців, здатних до ведення обліку суб'єктів малого бізнесу та використання у власній роботі сучасних інформаційних технологій. При розробці ОП було враховано досвід вітчизняних та зарубіжних ЗВО у частині формування програмних результатів навчання, набору ОК професійного спрямування, їх змістовного наповнення, що підтверджено документами, отриманими на запит ЕГ, та гарантом ОП під час фокус-зустрічі.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за початковим рівнем (коротким циклом) вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» відсутній. Зазначені у ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для п'ятого кваліфікаційного рівня за рахунок наявності зв'язку між ОК загальної та професійної підготовки, що сприяє формуванню інтегральної компетентності та формуванню «широкого спектру когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання». У ХДАЕУ дисципліни професійної підготовки підсилюються вибірковими ОК, більшість з яких за початковим рівнем (коротким циклом) вищої освіти має чітко професійну спрямованість.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Залучення різних категорій стейкхолдерів до розроблення та змін ОП; функціонування Ради роботодавців при економічному факультеті, її участь у удосконаленні ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність стандарту вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за початковим рівнем (коротким циклом) вищої освіти призвело до можливості для ЗВО у рамках наявної академічної автономії підійти до формування переліку ОК на ОП, що у першій її версії призвело до перенасичення ОК загальної підготовки. При оновленні ОП та у проєкті ОП, яка виставлена на сайті ЗВО для обговорення ця проблема усувається, у т.ч. з урахуванням отриманих пропозицій від стейкхолдерів щодо необхідності більшого фокусування на вивчення ОК професійної підготовки (що було також вказано ЕГ у якості рекомендації щодо удосконалення ОП на фінальній зустрічі).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Залучення різних груп стейкхолдерів до процесів розроблення та оновлення ОП; врахування досвіду аналогічних програм вітчизняних та закордонних ЗВО, ринку праці; поступове акцентування ОП на регіональних особливостях, та специфіці ХДАЕУ; відповідності ОП п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій при відсутності стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти свідчить про загальну відповідність вимогам критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Як свідчить профіль ОП (<https://bit.ly/3t3H8S7>), обсяг ОП становить 120 кредитів ЄКТС, в тому числі дисципліни за вибором здобувача – 32 кредити ЄКТС (26,7%) що відповідає вимогам ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для ОП молодшого бакалавра.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Після аналізу ЕГ ОПП встановлено, що вона в цілому має досить чітку структуру. ЕГ підкреслює, що як часовий, так і сутнісний розподіл освітніх компонентів демонструє логічну взаємопов'язану послідовність. Аналіз наведених у ОП матриць відповідності програмних компонентів компонентам ОП та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП у цілому свідчить про те, що ОК в змозі забезпечити досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. ЕГ також було здійснено перевірку забезпечення ПРН

відповідними обов'язковими ОК, які корелюють із загальними та фаховими компетентностями, що відображено через матрицю відповідності. Всі ПРН забезпечуються обов'язковими ОК, і відповідають загальним та фаховим компетентностям. Водночас ЕГ вказує на недостанню інформативну структурно-логічну схему освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» (стор. 12 ОП <https://bit.ly/zt3H8S7>), яка не показує взаємозв'язків між окремими ОК. ЕГ відзначає, що ОП не перевантажена (19 ПРН), а також на той факт, що жоден ОК не є суперістотним із точки зору виконання ПРН (максимум 7 у ОК 18 і 22), що доводить реалістичність реалізації ПРН у межах окремих дисциплін. Також ЕГ визначено не повна відповідність змісту ОК щодо забезпечення ПРН. Так, зокрема, ПРН 16 Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної, відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом забезпечується ОК 6 Іноземна мова.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Ретельний аналіз цілей, ПРН, змісту окремих ОК, а також методів навчання і викладання вказує на відповідність ОП предметній області спеціальності 071. У відповідності до предметної області спеціальності 071 Облік і оподаткування аналізована ОП включає вивчення як теоретичних та методичних, так і організаційних й практичних засад обліку і оподаткування. Базові компетенції забезпечують ОК7-ОК11, ОК 16, гуманітарний блок складають ОК1-ОК6, ОК15, ОК 16. Фахова підготовка є метою ОК12, ОК17-ОК25. У сукупності ці компоненти спрямовані на досягнення програмних результатів навчання ПРН 1- ПРН 19 та їх фахову підготовку. У цілому для досягнення запланованих результатів навчання за ОП включені 33 освітніх компонентів, серед яких 25 – обов'язкових та 8 – вибіркового. Для забезпечення досягнення відповідних ПРН використовуються релевантні методи та інструменти навчання, в тому числі ліцензовані програмні продукти.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок вибору студентами навчальних дисциплін передбачений п. 3.4 Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3xs5kkw>) та призначеним повністю цьому Положенням про вибірково дисципліни (<https://bit.ly/3aXmblZ>). Вибіркова освітня компонента запроваджується для вивчення за умови чисельності зведеної групи не менше 12 осіб (<https://bit.ly/3aXmblZ>). Студенти можуть обрати дисципліни двох типів: дисципліни вільного вибору фахової підготовки та дисципліни вільного вибору загальної підготовки. Інформація про вибірково компоненти ОП доступна на сайті ЗВО (<https://bit.ly/32LQBD2>). Водночас, ЕГ встановлено, що дисципліни вільного вибору для здобувачів цієї ОП здебільшого обмежуються тільки дисциплінами професійної спрямованості. Під час інтерв'ювання здобувачів було підтверджено реальність можливості вибору здобувачами дисциплін. Водночас, ЕГ відзначає, що каталог дисциплін вільного вибору містить тільки дуже короткий зміст дисципліни, який, на думку ЕГ, не дозволяє сформулювати повного враження для здобувачів про ОК. В тому числі відсутня інформація щодо викладачів, які викладають ці дисципліни. У той же час процедура обрання здобувачами дисциплін не позбавлена недоліків. Порядок вибору дисциплін в ЗВО у відповідному положенні не містить повної інформації. Зокрема, не вказано порядок розподілу здобувачів, які обрали інші дисципліни, або потрапили до груп, які мають менше 12 осіб. ЕГ також виявила деякі розбіжності між нормативними документами та практикою. Так, здобувачі початкового (короткого циклу) вищої освіти здійснюють вибір дисциплін під час укладання договору про навчання (п. 4.5 Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3sSUTmT>)). Водночас, під час інтерв'ю із фокус-групами здобувачів, адмінперсону і у спілкуванні із гарантом і завідувачем кафедри (резервна зустріч) ЕГ виявила, що вибір ОК за вибором здійснюється у кінці першому семестру. До того ж, нормативні документи передбачають вибір дисциплін за семестрами, водночас, завантажені на запит ЕГ гарантом приклад заяв, засвідчує, що вибір здійснювався просто переліком 8 ОК за вибором без поділу на семестри. Гарант і завідувач кафедри (резервна зустріч) пояснили такі розбіжності тим, що заяви були здобувачів другого курсу, а зараз здобувачі першого курсу у кінці 2020 року (кінець першого семестру) уже обирали дисципліни шляхом електронного опитування. Інтерв'ю проведене із фокус-групою студентів 1 та 2 курсів підтвердили ці факти.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та навчальний план містять 2 види практик: навчальну (3 кредити ЄКТС) та виробничу (4,5 кредитів ЄКТС). Опрацювання організаційних та робочих матеріалів ЗВО (навчальні плани, програми практик, угоди з базами практик) та за результатами інтерв'ю з роботодавцями та здобувачами вищої освіти виявлено, що передбачена ОПП практична підготовка забезпечує отримання відповідних компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Це досягається за рахунок відведення достатньої кількості кредитів – в ОПП на неї виділено 7,5 кредитів (ОК 23 та 24). Локальну нормативну основу для проведення практики становить Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3sSUTmT>). Інформація про угоди з базами практик на сайті ЗВО відсутня, проте вони були надані ЕГ гарантом через електронний кабінет Нацагентства на запит ЕГ. Базами практичної підготовки, зокрема, є ТОВ «Фінансова компанія ЕЛІТ-ФАКТОР», ТОВ «Сади Херсонщини», ФОП «Супрун О.О.», СТОВ «Аграрник», Головного управління пенсійного фонду України в Херсонській області, ПП

«Криниця», ХФ КБ АТ «Приватбанк», частина із цих підприємств та організацій також входять до Ради роботодавців університету. Опитування здобувачів освітньої програми показало, що майже 90% респондентів задоволені рівнем практичної підготовки на ОП (протокол засідання кафедри № 3 від 07 жовтня 2020 р.). Здобувачі ОП під час проведення інтерв'ю підтвердили, що укладання угоди є обов'язковою вимогою щодо проходження виробничої практики за межами ЗВО.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз ОП, а також інтерв'ювання фокус груп НПП, здобувачів ОП та роботодавців, встановлено, що ОП в цілому передбачає можливості для набуття різноманітних соціальних навичок, як засобами формальної освіти, так і в позааудиторний час. У формальній освіті ці навички відображені у компетентностях ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, ЗК08, ЗК11, ЗК12, СК09, СК10 та програмних результатах навчання ПРН01, ПРН13, ПРН14, ПРН16, ПРН17, ПРН19. Навчання на ОП дозволяє здобути відповідні навички в процесі вивчення дисциплін: українська мова (за професійним спрямуванням), філософія, соціологія, іноземна мова, вступ до фаху, психологія. Розвитку «soft skills» сприяє використання методів навчання: робота в групах; ігрові методи, кейс-методи, навчальні дискусії. Інтерв'ю фокус-групи роботодавців та здобувачів ОП засвідчило визнання ними зусиль, що докладаються ЗВО для формування соціальних навичок, що стануть у пригоді здобувачам у професійному середовищі. Таким чином, ЕГ підтверджує, що ОП розроблена у спосіб, що забезпечує поряд із розвитком професійних компетентностей, соціальних навичок, які знадобляться випускникам цієї ОП у професійному середовищі і соціальному житті.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для першого рівня (короткий цикл) вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

З метою встановити відповідність фактичного навантаження здобувачів плановому ЕГ вдалася до аналізу, по-перше, змісту наданих силабусів, в тому числі за кількістю і змістовністю ПРН, передбачених для відповідного ОК ОП, а, по-друге, до спілкування зі студентами. ЕГ встановила, що ЗВО має від 27 до 28 годин тижневого аудиторного навантаження. В структурі аудиторних годин 43,2% припадає на лекції, та 56,8% на семінарсько-практичні та лабораторні заняття. Спілкування з фокус-групою здобувачів ОП із першоджерела встановило, що студенти мають достатньо часу для виконання самостійної роботи. Такі самі результати також підтверджуються результатами анкетування студентів, наданими ЗВО.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП підготовки молодших бакалаврів «Облік і оподаткування» в ХДАЕУ підготовка за дуальною формою освіти не здійснюється, але є передумови (тісна співпраця із роботодавцями) для її запровадження.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Констатовано загальну відповідність критерію. Зауваження щодо недосконалості ОП, та непогодженості порядку дій у разі некомплектних груп для дисциплін за вибором суттєво не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти за цієї ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліками ОП є недостатньо інформативна структурно-логічна схема ОПП «Облік і оподаткування» яка не показує взаємозв'язків між окремими ОК. Порядок вибору дисциплін в ЗВО у відповідному положенні не містить повної інформації: не вказано порядок розподілу здобувачів, які обрали інші дисципліни, або потрапили до груп, які мають менше 12 осіб. До того ж, існують деякі розбіжності між нормативними документами та практикою. Рекомендація: доповнити ОПП належною структурно-логічною схемою, доповнити нормативні документи порядком розв'язання ситуації із малокомплектними групами дисциплін за вибором студентів та усунути розбіжності між нормативними документами та практикою стосовно вибору дисциплін за вибором.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Перелік ОК, включених до ОП, а також їхня послідовність і зв'язки між собою, в цілому відповідають визначеним вимогам за цим критерієм. Зазначені ЕГ проблемні аспекти не є занадто суттєвими, однак їх вирішення придасть привабливості ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На офіційному веб-сайті ХДАЕУ оприлюднено правила прийому (<https://bit.ly/3uEokeo>), які не містять дискримінаційних положень. В приймальній комісії ЗВО діють освітні центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна». Для вирішення спірних ситуацій розроблено Порядок формування апеляційної комісії та проведення апеляційної процедури для вступників (<https://bit.ly/3hogq4N>). Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти за цією ОП розповіли, що ознайомлені з можливостями та правилами прийому щодо подальшого навчання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують її особливості, викладені у додатку 4 до Правил прийому (<https://bit.ly/3hhKKOd>), а саме перелік конкурсних предметів для відкритої (бюджетної) конкурсної пропозиції, вага предметів сертифікату ЗНО, вага атестату про повну загальну освіту, мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі. До обговорення правил прийому та вибору предметів приймальною комісією залучаються декан, гарант, завідувач кафедри, що було підтверджено під час зустрічей ЕГ із представниками відповідних фокус-груп.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регламентується доступними на офіційному веб-сайті ЗВО Положенням про порядок організації та реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3eESh8i>). Практики визнання результатів навчання під час академічної мобільності за ОП не застосовувалися. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти було встановлено, що здобувачі вищої освіти не достатньо ознайомлені із зазначеною процедурою визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Досвід визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за ОП відсутній, під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти з'ясовано, що вони знають про процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, але не орієнтуються у понятті “неформальна освіта” та її можливостях. Проте, правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, формалізовані у Положенні про порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти (<https://bit.ly/3hhgmUc>), та оприлюднені на офіційному веб-сайті ХДАЕУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

-

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність практики визнання результатів навчання у неформальній освіті та під час академічної мобільності на ОП. Недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти за ОП про можливості визнання результатів навчання у неформальній освіті та під час академічної мобільності. Рекомендація: Здійснювати періодичне інформування студентів про проекти академічної мобільності, неформальної освіти тощо.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Відповідність вимогам критерію за підкритеріями 3.1 та 3.2 та загальна відповідність за підкритеріями 3.3 та 3.4 свідчить про відповідність вимогам критерію 3 за рівнем «В».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес за ОП організований за допомогою стандартних форм і методів навчання – лекції, семінарські (практичні) заняття, виконання індивідуальних завдань, консультації викладачів, самостійна робота, виконання практично-розрахункових завдань, курсових робіт, контрольні заходи, так і інноваційних (проблемні лекції, лекції-діалоги, круглі столи). Зазначені форми і методи за кожним освітнім компонентом прописуються в робочих програмах ОК доступних публічно на веб-сторінці ХДАЕУ (<https://bit.ly/3xATSTX>). Порядок організації освітнього процесу у ЗВО регламентується двома документами. По-перше, Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3xs5kkw>), в якому розділ 4 присвячений формам організації освітнього процесу та видам занять, а розділ. По-друге, Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://bit.ly/3nB2FAs>), зокрема п. 3.3 навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності та п. 3.4. Контроль за якістю проведення навчальних занять. Студентоцентричний підхід досягається шляхом надання доступу до навчально-методичних матеріалів через мережу Інтернет, оприлюднення інформації про ОП, залучення стейкхолдерів до розробки ОП, її моніторингу та періодичного перегляду, стимулювання самостійної роботи здобувачів, впровадження в освітній процес інноваційних технологій навчання, створення атмосфери взаємоповаги і порозуміння між здобувачами освіти і викладачами, урахування результатів анкетувань студентів у процесі удосконалення навчального плану та змісту ОП. Рівень задоволеності здобувачів ОП методами навчання і викладання за результатами анкетування як щодо добору, обґрунтованості і зрозумілості, так і відповідності студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи достатньо високий (<https://bit.ly/32Y5qCG>). Інтерв'ю із здобувачам тільки підтвердило, участь здобувачів у вдосконаленні ОП (шляхом надання пропозицій). В умовах пандемії COVID-19, та за умов карантину ЗВО практикує змішані форми навчання, для проведення відеоконференції використовують Zoom, Google Meet, також використовують платформу Moodle. Водночас, як було виявлено в інтерв'ю, платформа Moodle використовується ситуативно, без інституційного рівня всеохопного її використання. В ЗВО тільки запроваджується практики широкого її використання та, як повідомили представники керівництва ЗВО, створення єдиного акаунта студента для доступу до всіх сервісів. Здобута під час опитування НПП інформація свідчить про дотримання принципів академічної свободи, адже викладачі (за їх словами і словами

керівництва ЗВО) можуть вільно обирати форми і методи навчання та викладання, необхідні для досягнення ПРН, вільно обирати способи подачі матеріалу. Водночас, під час зустрічей з фокус-групами здобувачів ОП та студентського самоврядування ЕГ мала змогу переконатися, що розуміння ними академічної свободи зводиться, здебільшого, до можливості обрання тем науково-дослідних робіт, а також вибору дисциплін.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Учасники освітнього процесу мають необмежений доступ до інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК у вигляді РНП (<https://bit.ly/3xATSTX>), які побудовані за стандартною структурою: опис навчальної дисципліни, мета та завдання навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, структура навчальної дисципліни, теми лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, самостійна робота, індивідуальні завдання, методики навчання, методи контролю, розподіл балів, які отримують студенти, методичне забезпечення, рекомендована література. Обсяг інформації, що міститься у РНП ОК, є достатнім для розуміння здобувачами цілей та вимог окремих компонентів навчального плану. Крім того, здобувачі ОП під час зустрічі з ЕГ підтвердили, що інформація про цілі та зміст навчання для них є легко доступна, а також надається вчасно викладачами на заняттях.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Результати роботи у фокус-групах ЕГ засвідчили, що здобувачі ОП мають сприятливі умови для поєднання навчання і дослідження в процесі освітнього процесу. Бібліотека ХДАЕУ надає доступ до наукометричних баз даних, а також репозиторію (<http://dspace.ksau.kherson.ua/>). Наукові дослідження здобувачів також знаходять відображення у роботі студентського наукового гуртка «Бухгалтер – податківець сучасного підприємства» (<https://bit.ly/2S5oZUf>), у наукових семінарах кафедри обліку і оподаткування та тренінгах, що організовуються зовнішніми стейкхолдерами у співпраці з випусковою кафедрою; у регіональних внутрішньовузівських, всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях, круглих столах. Також в університеті функціонує наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених (<https://bit.ly/3ubntBe>). Крім того, ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час участі у таких наукових заходах як: Школа аграрного лідера; VII Міжнародна науково-практична конференція «Філософські обрії сьогодення», 21-22 листопада 2019 р. (здобувач ОП, що аналізується: Коверга Д.Е.), Міжнародна науково-практична конференція «Філософські обрії сьогодення», 19 листопада 2020 р. (здобувачі ОП, що аналізується: Лопушенко І.П., Домарацький В.С.), Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів», 22-23 жовтня 2020р. (здобувачі ОП, що аналізується: Векшина А.А., Волков М.Ю., Галдіна В.В.); IV Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ», 11 листопада 2020 р. (здобувач ОП, що аналізується: Волков М.Ю.) і наукових заходах інших ЗВО – I International Scientific and Practical Conference. Berlin, Germany, 2021 (здобувачі ОП, що аналізується: Домарацький В.С., Деркач В.), II International Scientific and Practical Conference. Luxembourg, Luxembourg 2021 (здобувачі ОП, що аналізується: Хелемеря Н., Коростинський С., Йовжій С.).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту ОП у ЗВО регламентується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3xs5kkw>), зокрема п. 3.4. якого передбачає перегляд навчальних планів і їх оновлення здійснюється не рідше одного разу на 4 роки. Відповідно до Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://bit.ly/3nB2FAs>), зокрема п. 3.3.3. якщо навчальна дисципліна викладається не перший рік, НМК її має бути щорічно оновлений за потреби (зміст робочої навчальної програми, уточнюється календарний план викладання дисципліни, доповнюється список навчальної літератури та ін.). Спілкування у фокус-групах НПП та здобувачів ОП також підтверджує, що робочі програми оновлюються щорічно. ЕГ встановила, що зміст ОК оновлюють НПП, закріплені за ними, з урахуванням власних наукових досліджень, наукових результатів, викладених у провідних наукових публікаціях, з урахуванням сучасних передових практик застосування регулювання економічних процесів, змін у нормативній базі обліку та оподаткування, а також побажань від роботодавців, випускників інших ОП кафедри та студентів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізаційний вектор освітньої діяльності у ХДАЕУ регламентує Положення про порядок організації та реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3u5NW2Z>). З багатьма закордонними освітньо-науковими установами ЗВО має укладені угоди про науково-технічне співробітництво, водночас на цій ОП освітній програмі відсутні програми академічної мобільності, доступні для здобувачів вищої освіти. На основі вивчення нормативних локальних актів, договорів співробітництва, інтерв'ю із фокус групами (менеджмент, НПП, здобувачі, допоміжні структурні підрозділи) ЕГ дійшла висновку, що зв'язок наукових досліджень та викладання із глобальним освітнім середовищем здебільшого має не сталий характер і реалізовується, більшою мірою, шляхом гостьових лекцій іноземних фахівців, проведення спільних міжнародних науково-практичних конференцій; стажування НПП за кордоном; публікації наукових статей в збірниках, включених до міжнародних наукометричних баз; участі здобувачів освіти та НПП у міжнародних науково-практичних конференціях. Студенти аналізованої ОП не брали участі у програмах академічної мобільності, водночас, менеджмент ЗВО запевнив, що зараз ведуться активні перемовини із турецькими та польськими ЗВО щодо активізації цієї діяльності у недалекому майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми і методи викладання відповідають меті – досягненню заявлених в ОП «Облік і оподаткування» перший рівень (короткий цикл) цілей та програмних результатів навчання. Компоненти ОП оновлюються і вдосконалюються на щорічній основі, відбувається залучення представників роботодавців до освітнього процесу у різноманітних формах від викладання навчальних дисциплін, окремих тем до проведення виїзних занять на базі підприємств та установ, керівництво практикою. НПП ОП проходять підвищення кваліфікації/стажування за кордоном. У ЗВО реалізується студентоцентризований підхід та принципи академічної свободи, на регулярній основі проводяться анкетування здобувачів ОП з метою виявлення рівня задоволеності рівнем і результатами викладання. Інформація, пов'язана із змістом навчання, порядком оцінювання ОК вчасно та в доступній формі доноситься до учасників освітнього процесу. ЗВО має розроблені та публічно оприлюднені необхідні нормативні документи, які регламентують процеси навчання і викладання за ОП, а такою інтернаціоналізацію діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Наразі, як технічно, так і інформаційно, навчально-методичне забезпечення розпорошене між різними ресурсами і платформами, що зумовлене ситуацією, коли НПП обирають відповідні ресурси і платформи, а, отже, здобувачам ОП доводиться мігрувати із однієї платформи до іншої протягом дня. З огляду на це ЗВО рекомендується застосування централізованої, уніфікованої платформи під час дистанційного навчання, з метою посилення інституційної підтримки навчального процесу. Сучасний стан ОП свідчить про те, що не розвивається мобільність здобувачів ОП, отже, рекомендується посилити зв'язки з іноземними та вітчизняними партнерами із метою забезпечення інституційної підтримки цих процесів з боку ЗВО. Доцільно також розширити анкету опитування студентів з метою виявлення їх задоволеності методами викладання. Рекомендується більше уваги приділити проблемно-орієнтованим й інтерактивним методам викладання.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП в цілому відповідає рівню В за Критерієм 4, оскільки наявний студентоцентризований підхід, форми та методи навчання сприяють досягненню заявлених ПРН, відбувається поєднання навчання і дослідження, зміст освіти оновлюється, а рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами викладання та навчання є доволі високим. Недоліки щодо недостатнього рівня інтернаціоналізації, спрямованої на здобувачів ОП пояснюється розміром та регіональністю ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів у окремих ОК ОП наявні у їх робочих програмах, силабусах, які розміщені на сайті ХДАЕУ (в освітньому середовищі DSpace, на платформі Moodle), що підтверджено здобувачами та НПП під час зустрічі з ЕГ. Крім того, НПП на початку вивчення кожного ОП знайомить здобувачів з критеріями оцінювання, які за аналізом робочих програм ОК відповідають нормам внутрішніх положень ХДАЕУ (Положення про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://bit.ly/2RbIZYb>) та в цілому дозволяють перевірити опанування програмних результатів, передбачених ОП. Для оцінювання у ХДАЕУ використовується 100-бальна система (з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS), з яких (за дисциплінами, які передбачають підсумковий контроль – іспит) до 60 балів здобувачі отримують протягом семестру та до 40 – під час підсумкового контролю. Зміст екзаменів визначається робочими програмами ОК та відповідно до аналізу питань, винесених для підсумкового контролю у РП, відповідає змісту ОК.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП у якості форми атестації передбачає комплексний атестаційний екзамен, на який виділено 1,5 кредити ЄКТС. Зміст програми екзамену включає необхідність перевірити та підтвердити набуті знання із ОК професійної підготовки: «Фінансовий облік», «Облік і оподаткування суб'єктів малого бізнесу», «Оподаткування». Позитивним є наявність завдань різного виду складності: одновибіркових тестових завдань, тестових завдань на відповідність; розрахункових тестових завдань та трьох практичних завдань (кожне з яких відповідає певній ОК, що включені до програми комплексного атестаційного екзамену). Програма екзамену включає у себе його зміст, структуру та методику проведення, систему та критерії оцінювання. Щодо зауважень до програми цього екзамену, ЕГ відзначає необхідність забезпечити відповідність тем ОК, що вивчалися на ОП та представлені у їх РП (ОК 19, ОК 21 та ОК 22) та тем, які виносяться на атестаційний екзамен (зокрема щодо ОК «Фінансовий облік» кількість тем, винесених для підготовки на атестаційний іспит складає 24, а кількість тем у РП ОК 21 «Фінансовий облік» всього 12). Також потребують узгодження критерії оцінювання практичних завдань, представлених у програмі (на ст. 25 у таблиці за практичні завдання з ОК «Облік і оподаткування суб'єктів малого бізнесу» та «Оподаткування» вказано по 10 балів за кожну, а у тексті над таблицею – по 15 балів за кожну. Гарантом ОП та завідувачем кафедри на резервній зустрічі це було пояснено технічною помилкою у програмі іспиту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Згідно Положення про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3hvz76H>) для усіх залікових дисциплін передбачено формування підсумкової оцінки за рахунок підсумовування результатів поточного контролю, для екзаменаційних дисциплін передбачено розподіл балів у пропорції 60/40 між поточним та підсумковим контролем відповідно. Об'єктивність оцінювання досягається за рахунок використання під час поточного та підсумкового контролю тестових завдань, які комбінуються із теоретичними та практичними завданнями. Захист курсових робіт, звітів із практик, підсумковий атестаційний іспит проводиться комісійно із залученням гаранта ОП. Результати опитування здобувачів цієї ОП, висвітлені ХДАЕУ (<https://bit.ly/33AbYgu>) свідчать про наявність контролю з боку ЗВО за об'єктивністю екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, на що акцентовані відповіді на запитання розділу «Критерії оцінювання». Відповіді здобувачів підтверджують прозорість та об'єктивність викладачів під час оцінювання. Інша анкета, результати якої представлені за посиланням: <https://bit.ly/3bl22WX>, свідчать, що здобувачі ознайомлені із процедурами оскарження результатів контрольних заходів та розгляду скарг, пов'язаних із конфліктними ситуаціями (ст. 8 презентації). Під час зустрічей з НПП, здобувачами, адміністративним персоналом (декан факультету), гарантом ОП та завідувачем випускової кафедри ЕГ отримала підтвердження фактів, наведених у відомостях самооцінювання, щодо відсутності випадків повторного складання підсумкових контрольних заходів та необ'єктивного оцінювання знань здобувачів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

НПП, здобувачі, представники сектору забезпечення якості освіти, директор бібліотеки під час зустрічей з ЕГ повідомили про наявність та дотримання у ХДАЕУ чітких та зрозумілих стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності. У ЗВО наявний ряд документів, які регулюють питання академічної доброчесності та розміщені у вільному доступі на офіційному сайті: http://www.ksau.kherson.ua/files/_pologen/ (вкладка: Освітня діяльність): Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Кодекс академічної доброчесності, Положення про Комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління

конфліктами, Положення про порядок перевірки наукових, навчально-наукових, навчально-методичних матеріалів на наявність плагіату. Опитування здобувачів ОП другого року навчання, результати якого розміщені на сайті (<https://bit.ly/2RNZBWs>) свідчать про те, що вони 100-відсотковий ознайомлені із основними питаннями, пов'язаними із академічною доброчесністю (ст. 7 презентації). Представники сектору якості освіти та бібліотеки проводять колективну роз'яснювальну роботу серед учасників освітнього процесу щодо академічної доброчесності шляхом організації заходів, інформація про проведення яких представлена на сайті (<https://bit.ly/3eCwrCb>). На головній сторінці сайту ХДАЕУ наявна окрема вкладка «Академічна доброчесність» (<http://ksau.kherson.ua/ad.html>), яка містить інформацію про основні питання щодо дотримання академічної доброчесності у ЗВО. ХДАЕУ має чинний укладений договір про можливість перевірки навчальних та наукових матеріалів он-лайн сервісом перевірки праць на наявність плагіату (програмний продукт «Unichek»). У контексті цієї ОП недоліком є те, що навчальні роботи здобувачів (зокрема курсові роботи) не перевіряються наявним у ЗВО програмним продуктом «Unichek» на наявність плагіату. Перевірці цим технологічним рішенням на ОП підлягають лише наукові праці здобувачів та НПП, що підтверджено здобувачами, НПП та адміністративним персоналом під час зустрічей ЕГ із ними. ЕГ поцікавилася у керівництва ХДАЕУ чи ліміту сторінок (20000 сторінок згідно з діючим договором із ТОВ «Антиплагіат», отриманим на запит ЕГ) вистачає для покриття всіх нагальних потреб. Представники керівництва ЗВО (проректор з наукової роботи та головний бухгалтер) на зустрічі із адміністративним персоналом, пояснили, що це тільки один із елементів договірних відносин і цей ліміт можна збільшити шляхом допорогових закупівель. Окрім того, три наукових журнали ЗВО віддані на аутсорсинг, тому не потребують окремого ліміту, а НПП і студенти також посилалися на використання доступного програмного забезпечення Інтернет для технічної перевірки тексту на унікальність.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

-

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони та недоліки: 1. Наявність помилок у програмі атестаційного іспиту щодо критеріїв оцінювання окремих його елементів. 2. Навчальні роботи здобувачів цієї ОП (у т.ч. курсові роботи) не перевіряються наявними у ЗВО технічними засобами (зокрема, програмним продуктом «Unichek») на наявність плагіату. Рекомендації: 1. Ширше використання технічних засобів для перевірки унікальності науково-дослідних, навчальних (у т.ч. курсових) робіт здобувачів ОП. 2. Приведення у відповідність критеріїв оцінювання окремих елементів атестаційного іспиту (для отримання у сумі 100 балів) та врахування у програмі атестаційного іспиту тематики з дисципліни «Фінансовий облік», що відповідає вивченому обсягу (24 теми з цієї дисципліни у програмі атестаційного іспиту та 12 тем у РНП «Фінансовий облік»).

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Відповідність вимогам критерію за підкритеріями 5.1 та 5.3 та загальна відповідність за підкритеріями 5.2 та 5.4 свідчить про відповідність вимогам критерію 5 за рівнем «В».

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз інформації щодо академічної та професійної кваліфікації НПП, що забезпечують викладання на ОП, здійснений на підставі перевірки інформації, наданої у Відомостях самооцінювання ОП та інформації про кадровий склад викладачів, наданої гарантом ОП на запит експертної групи. Додатковим джерелом інформації, яким користувалася ЕГ, були дані, отримані в ході інтерв'ю із фокус-групами (з керівництвом ХДАЕУ, науково-педагогічними працівниками), а також інформації з веб-сторінки ЗВО та відкритих джерел. ЕГ дійшла висновку, що академічна та професійна кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації ОП, в цілому відповідають профілю

закріплених за ними дисциплін, підтверджуються наявними публікаціями та стажуваннями, хоча базова освіта деяких викладачів не відповідає профілю ОК, до викладання яких вони залучені. ЕГ для перевірки відповідності академічної кваліфікації були проаналізовані профілі викладачів, базова освіта яких не відповідає профілю ОК, до викладання яких вони залучені: Коновалов О.Л., Яцула Т.В. За цими викладачами було направлено запит із розширеним переліком доказових документів, які надала гарант у електронному кабінеті. Вищезазначені документи дозволили ЕГ підтвердити мінімальні вимоги відповідності цими викладачами своєї професійної відповідності за ОК, які вони викладають в ОП «Облік та оподаткування».

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів регламентуються в ХДАЕУ відповідно до Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними контрактів» (<https://bit.ly/3nuBUhm>). Після ретельного ознайомлення ЕГ вважає, що це положення відповідає законодавству і не містить дискримінаційних положень. Для проведення конкурсу на заміщення вакантних посад ЗВО створюється конкурсна комісія. Прозорість проведення конкурсного відбору забезпечується чіткою формалізацією вимог до претендентів та регламентацією самого процесу, що супроводжується публікацією інформації на сайті ЗВО та, у визначених випадках, у друкованих засобах масової інформації. Кадрова комісія оцінює професійні якості претендентів за ключовими критеріями, зокрема, вивчається його професійна активність за переліком вимог. ЕГ відмічено, що деякі вимоги до посад, зокрема, в частині якості наукової діяльності, викладено не досить коректно. Зокрема, п. 2.1 вимагає для доцента, як мінімум, однієї, а для професора двох у виданнях, «що індексуються наукометричними базами даних Web of Science, Scopus, EBSCO або іншими міжнародними наукометричними базами даних». Така вимога має показувати підвищену задіяність у та якість наукової діяльності осіб, що претендують на ці посади, водночас, на думку ЕГ, тільки Web of Science, Scopus можуть вказувати на таку підвищену якість, а не EBSCO або іншими міжнародними наукометричними базами даних.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Комунікація із представниками практики у ЗВО здійснюється під егідою і за посередництва Ради роботодавців (<https://bit.ly/3np1V1C>). Під час інтерв'ю роботодавці (представники ТОВ «Фінансова компанія ЕЛІТ-ФАКТОР», ТОВ «Сади Херсонщини», ФОП «Супрун О.О.», СТОВ «Аграрник», Головного управління пенсійного фонду України в Херсонській області, ПП «Криниця», ХФ КБ АТ «Приватбанк») підтвердили активну співпрацю під час проектування та удосконалення ОП, а також організації навчальної та виробничої практик. Гарантом надано на запит ЕГ договори із підприємствами. На сайті ЗВО розміщена анкета для оцінки роботодавцями якості підготовки випускників та ОП, що містить окремі питання, дотичні до організації освітнього процесу (<https://bit.ly/3tSnU3m>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО у відомостях самооцінювання із посиланням на події доводить, що у аудиторних заняттях (в умовах пандемії і карантину через засоби дистанційного зв'язку) беруть участь «зовнішні» професіонали, в тому числі іноземні. Ці факти були підтвержені у результаті співбесід із роботодавцями. Наведена інформація була підтверджена здобувачами програми на зустрічі з ЕГ, а також інформаційними матеріалами на сайті ЗВО, зокрема: 1) <https://bit.ly/3gRz18Q>, 2) <https://bit.ly/2Rhiss>; 3) <https://bit.ly/3t4LcSf>; 4) <https://bit.ly/3nC3WYo>; 5) <https://bit.ly/2QHgXDG>.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО наявні нормативні документи, які сприяють і стимулюють професійний розвиток НПП ХДАЕУ, зокрема, Положення про підвищення кваліфікації (<https://bit.ly/3xAHDXw>). У ХДАЕУ діє спеціальний структурний підрозділ для організації тренінгів та підвищення кваліфікації ННЦ «ІПОД» (<https://bit.ly/33zopff>). НПП ОП «Облік і оподаткування» (молодший бакалавр) скористалися багатьма нагодами для підвищення своєї професійної майстерності, які надав їм цей відповідний структурний підрозділ. НПП ОП «Облік і оподаткування» (молодший бакалавр) підвищували свою кваліфікацію у багатьох заходах. Зокрема, НПП ОП Шепель І.В., Скрипник С.В., Сакун А.Ж. – за модульною програмою «МСФЗ: зміст та практичне застосування», компанія Ernst & Young Audit Services LLC м. Київ. Поліпшення педагогічної майстерності відбувається шляхом зарубіжного стажування: Пристемський О.С. і Сакун А.Ж. – Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (UKSW); Сакун А.Ж. – Наукове стажування для освітян «Академічна доброчесність». Скрипник С.В. і Круковська О.В. – Академічне товариство Міхала Балудянського, Словаччина з інноваційних методів та підходів в освіті. Шепель І.В. і Скрипник С.В. – International Scientific Training Seminars «Adaptation of science, education and business to world innovative

megatrends» (Thessaloniki, Greece). Мають іноземне стажування і інші НПП, які викладають на ОП – Варнавська І.В. (Sofia, Bulgatia), Черемісін С.В. (Bulgaria), Крикунова В.М. – (USA, Словаччина), Адвокатова Н.О. (Польща). Сертифікати і грамоти, які підтверджують це, можна знайти на сторінці <https://bit.ly/3nVfPO1>.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО діє Положення про рейтингове оцінювання наукової та інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/3vJZBoT>). Інтерв'ю у фокус-групах НПП та адмінперсоналу засвідчили щорічну практику цього рейтингу і те, що результати за ним слугують одним із підстав для заохочення НПП. Рейтингування передбачає, що НПП, які наберуть більше 200 балів, можуть розраховувати на надбавку у 10% до окладу. Під час спілкування проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Аверчев Олександр Володимирович та головний бухгалтер Кальсіна Світлана Леонідівна підтвердили (як і НПП) фактичність цих виплат. До того ж, рейтинги наявні, як у розрізі факультетів (<https://bit.ly/3tbnSSJ>), кафедр (<https://bit.ly/3xAo12L>), так і НПП (<https://bit.ly/330oTzy>) на сайті ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП ОП складається із фахівців відповідного профілю, науково-методичний та практичний доробок яких відповідають ОК, які вони викладають. Випускова кафедра має міцні, тісні та довготривалі зв'язки з базами практик та роботодавцями, які залучаються ЗВО до організації освітнього процесу за ОП «Облік і оподаткування» (молодший бакалавр) майже на всіх стадіях, починаючи з викладання дисциплін, залучення їх до перегляду ОП, проходження практики і подальше працевлаштування. НПП ОП мають досвід стажування в іноземних закладах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Підвищення кваліфікації за кордоном все ще відбувається спорадично і є, здебільшого, індивідуальною заслугою НПП, в цьому взаємозв'язку пропонується запровадити ширшу інституційну підтримку їм з боку ЗВО шляхом налагодження контактів із закордонними установами та проходження стажування НПП ЗВО, в тому числі у рамках міжнародних проєктів (Erasmus + KA 107, KA 2 CBHE). До того ж, рекомендується посилити нормативне внутрішнє регулювання щодо участі гарантів ОП у процедурах відбору НПП ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП ОП відповідає переліку дисциплін, які забезпечує досягнення ПРН за ОП. НПП та залучені роботодавці володіють необхідними компетентностями з ОК, що викладають. Система рейтингування та заохочення НПП, що застосовується у ЗВО є прозорою та логічною. Вказані вище моменти, які потребують вдосконалення не є суттєвими та мають радше рекомендаційний характер.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси ХДАЕУ надають можливість забезпечувати досягнення цілей та програмних результатів навчання, що визначені ОП. Під час огляду матеріально-технічного забезпечення, було з'ясовано що для реалізації ОП у ЗВО функціонують комп'ютерні класи з наявною ліцензійною програмою BAS, демо-версією Medoc та повним пакетом MS Office. Навчання в умовах карантинних обмежень у ЗВО здійснюється в системі Moodle та використовуються допоміжні ресурси для онлайн-спілкування, а саме Zoom, Google meet. При реалізації ОП використовуються відремонтовані та комфортні аудиторії з мультимедійним забезпеченням, що

підтверджено під час онлайн-огляду ЕГ матеріально-технічної бази. У ХДАЕУ функціонує наукова бібліотека, фонд якої забезпечує здобувачів вищої освіти та НПП навчальною та науковою літературою, яка наявна в читальних залах. Навчально-методичне забезпечення розміщується в електронній бібліотеці ХДАЕУ у вільному доступі (<http://www.ksau.ks.ua:8087/jirbis2/>). Забезпечення актуальною фаховою літературою для ОП здійснюється шляхом передплати журналів Баланс, Бібліотека-Баланс, Баланс-Агро, Агробізнес сьогодні, Агросвіт та електронних видань Головбух Бюджет, Бюджетна бухгалтерія та оплата праці. Результати анкетувань здобувачів вищої освіти підтверджують користування бібліотечним фондом та достатній рівень задоволеності послугами бібліотеки (<https://bit.ly/3fdY7fG>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти та НПП під час зустрічей з ЕГ підтвердили про безоплатне користування наявною інфраструктурою та інформаційними ресурсами ЗВО. Гуртожитки, корпуси університету, ідальня зручно розташовані, неподалік один від одного. У всіх корпусах, гуртожитках та бібліотеці наявний безкоштовний Wi-Fi, в комп'ютерних класах також наявний доступ до мережі Інтернет. Наукова бібліотека надає безкоштовний, проте локальний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. Здобувачі вищої освіти розповіли про можливість безкоштовно відвідувати спортивний комплекс ЗВО, хореографічний, вокальний або художнє відділення.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Здобувачі вищої освіти та НПП підтвердили про своєчасне проведення інструктажів з техніки безпеки та правил протипожежної безпеки, надання першої медичної допомоги, охорони праці під час навчання, проживання в гуртожитках та під проходження практики. У ХДАЕУ діє Психологічна служба (<http://ksau.kherson.ua/kultmist/4742-psiholslujba.html>), що допомагає здобувачам вищої освіти адаптуватися та вирішувати складні життєві ситуації, проводить семінари, тренінги та консультації тощо. За бажанням можна скористатися скриньками довіри та контактами представників служби на сайті ЗВО (практичний психолог та ст. викладач кафедри загальнооекономічної підготовки). Медичними послугами можна скористатися в Херсонській міській клінічній лікарні ім. Є.Є. Карабелеша, що знаходиться неподалік від ЗВО.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП функціонує механізм освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти. Освітня підтримка забезпечується НПП, які викладають навчальні дисципліни на ОП, шляхом інформування про форми та методи навчання та контролю знань, організації освітнього процесу. Організаційна, інформаційна та консультативна підтримка реалізується кураторами, деканатом, студентським самоврядуванням. Інформаційна підтримка забезпечується функціонуванням офіційного веб-сайту ХДАЕУ (<http://www.ksau.kherson.ua/>) та сторінками в соціальних мережах, наявністю інформаційних стендів та регулярних зустрічей представників студсамоврядування та деканату з старостами груп. Соціальна підтримка здійснюється психологічною службою, студентським самоврядуванням, можливістю звернутися до деканату або керівництва ЗВО через скриньки довіри.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Створення відповідних умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами регламентується Положенням про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами (http://www.ksau.kherson.ua/files/_pologen/Освітня діяльність/Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами.pdf). ХДАЕУ має значні досягнення в напрямку створення інклюзивного простору для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, зокрема, під час огляду матеріально-технічного забезпечення, гарантом було продемонстровано наявність пандусів (корпуси № 1,3) спеціалізовані вбиральні (№ 1,3), металеві поручні для користування сходами та входу до приміщення (№2,4,5), використовується шрифт Брайля (для позначення місць загального користування), відмітки першої та останньої сходинки яскраво жовтим кольором, кнопки виклику чергових корпусу (<https://bit.ly/2R2h2Cp>). Здобувачі вищої освіти з особливими потребами мають змогу навчатися за індивідуальним навчальним планом та користуватися усіма інформаційними ресурсами ЗВО для навчання. На ОП здобувачів вищої освіти з особливими потребами немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ХДАЕУ розробив чіткі нормативні документи, що регулює політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій: Положення про запобігання та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією (<https://bit.ly/3obKDoP>). Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/3y1HigE>) Положення про Комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління конфліктами (<https://bit.ly/3vRvSds>). Антикорупційна програма (<http://www.ksau.kherson.ua/restr-2.html>). Звернутися про допомогу у вирішенні конфліктних ситуацій студенти можуть до адміністрації університету, декана факультету, куратора, представників студентського самоврядування. Для анонімних звернень призначені електронна скринька довіри на сайті ЗВО та скриньки довіри в корпусах. Здобувачі вищої освіти під час зустрічі з ЕГ відповіли, що ознайомлені з процедурою вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Розвинута інфраструктура (гуртожитки, їдальня, корпуси, бібліотека, зони відпочинку, медичний заклад), наявність спортивного комплексу та бази відпочинку «Колос», безкоштовних хореографічного, вокального та художнього відділень. Надання безкоштовного доступу до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, інформаційних ресурсів ХДАЕУ. Сучасний інклюзивний простір для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Функціонування Психологічної служби, скриньки довіри та низка положень, що регламентують процедури вирішення конфліктних ситуацій. Використання під час навчання ліцензованих бухгалтерських програм та широкий вибір фахової літератури у науковій бібліотеці. Наявність в аудиторіях мультимедійної техніки, комп'ютерні класи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами, було з'ясовано про наявність звернень до скриньок довіри щодо функціонування спорткомплексу на території ХДАЕУ та в гуртожитку, тому ЕГ рекомендує періодично здійснювати опитування серед НПП та здобувачів вищої освіти про рівень задоволеності наявною інфраструктурою та інформаційними ресурсами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1 – 7.6. (матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення в електронних ресурсах забезпечують досягнення визначених ОПП цілей та програмних результатів навчання; безкоштовний та вільний доступ викладачів та студентів до інфраструктури; створено сприятливі умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами). Відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ХДАЕУ розроблено систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка ґрунтується на Положеннях (Положення про організацію освітнього процесу, Положення про освітні програми, Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти: http://www.ksau.kherson.ua/files/_pologen/, Положення про сектор забезпечення якості освіти: <https://bit.ly/3w2P7Rz>). Розробники ОП «Облік і оподаткування» дотримувалися

процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Це підтверджується наявністю у складі розробників ОП представників стейкхолдерів (роботодавців та здобувачів); періодичний перегляд ОП (у 2020 році та розробка проєкту ОП 2021 року, яка перебуває на громадському обговоренні); врахування пропозицій від зацікавлених сторін у процесі перегляду ОП (підтверджено під час зустрічей ЕГ із представниками роботодавців, здобувачів, органів студентського самоврядування, та на відкритій зустрічі). У якості пропозиції ЕГ рекомендує на сторінці громадського обговорення ОП (<https://bit.ly/3uErPJa>) публікувати конкретні терміни обговорення кожної ОП та зазначати контакти гарантів для забезпечення зручності зацікавлених осіб при подачі власних пропозицій. У затверджених ОП ХДАЕУ теж доцільно було б зазначати контакти гарантів для забезпечення можливості зацікавленим особам вносити пропозиції до діючих освітніх програм (подібний підрозділ створений на сторінці громадського обговорення ОП ЗВО, але поки що не наповнений інформацією).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Розробники ОП «Облік і оподаткування» враховують побажання здобувачів вищої освіти, маючи тісну комунікацію із ними та їх представниками. Зокрема, до складу групи розробників ОП у 2020 році було включено здобувача вищої освіти за цією ОП (Коверга Д.Е.); на окремі засідання випускової кафедри запрошуються представники здобувачів для висловлення пропозицій (що підтверджено під час зустрічей із гарантом, представниками здобувачів та документами, отриманими на запит ЕГ). Представники студентського парламенту через їх представників на факультеті мають комунікацію з розробниками ОП, окремі представники студентського парламенту (Соколова Маргарита) входять до складу сектору із забезпечення якості вищої, беручи участь у проведенні опитувань, опрацюванні їх результатів, здійсненні інших функцій, пов'язаних із забезпеченням якості освіти у ХДАЕУ. Зокрема, на прохання здобувачів при оновленні ОП у 2020 році було змінено форму підсумкового оцінювання із ОК «Українська мова» (обгрунтовано здачею ЗНО з цього предмету при вступі до ЗВО) та розширено перелік вибіркових дисциплін професійного спрямування з урахуванням регіональної специфіки (Облік у торгівлі та сфері послуг) та специфіки ХДАЕУ (Облік і сільському господарстві). У якості доказів на прохання ЕГ отримано витяги із засідань випускової кафедри, які підтверджують факти надання пропозицій з боку здобувачів до ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

До складу групи розробників ОП у 2019 році було включено двох представників роботодавців, у 2020 році одного з них було замінено, тому на сьогодні до таких осіб належать: Новікова Г.П. головний бухгалтер СТОВ «Аграрник» Новотроїцького району Херсонської області та Супрун О.О., що є самозайнятою особою – приватним підприємцем. До складу Ради стейкхолдерів, створеної при економічному факультеті (<http://ksau.kherson.ua/econom/4770-grobeconfak.html>) входять Кручиненко Вікторія Анатоліївна, представник ТОВ «Фінансова компанія ЕЛІТФАКТОР»; Чечоткін Володимир Володимирович, керівник напрямку по просуванню послуг бюджетним організаціям ХФ КБ АТ «Приватбанк»; Рубан Руслан Іванович, директор Обласного відділення ПАТ «Промінвестбанк»; Кальницький Роман Володимирович, заступник начальника Головного Управління Пенсійного фонду України в Херсонській області; Новак Наталія Петрівна, начальник Новотроїцької державної податкової інспекції Генічеського управління Головного управління ДФС у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі. Усі вищеперелічені особи брали участь у спілкуванні з ЕГ під час зустрічі з роботодавцями та на відкритій зустрічі та підтвердили факти залучення до процесу перегляду цієї ОП. Зокрема, керівник ради роботодавців економічного факультету Кручиненко Вікторія відзначила, що рада збирається за проханням гаранта ОП (але не рідше двох разів на рік), її представники надають власні пропозиції та розглядають пропозиції, отримані від інших роботодавців. Зокрема у грудні 2020 року під час засідань Ради Супрун Ольга висловлювала пропозиції щодо необхідності вивчення у складі обов'язкових ОК дисципліни «Облік у сільському господарстві»; вона ж пропонувала вивчати ОК «Теорія бухгалтерського обліку» на першому курсі. Крім членів Ради, інші роботодавці, що брали участь у спілкуванні з ЕГ під час зустрічі з роботодавцями та на відкритій зустрічі теж навели приклади власних пропозицій з метою удосконалення ОП. Зокрема Грачова Валентина (власниця турагенції), враховуючи регіональну специфіку та власний досвід, запропонувала включити до складу вибіркових ОК дисципліну «Облік у туризмі». Нагорна Олена (керівниця ПП «Арміда») підтвердила факти свого залучення у розробці програми виробничої практики, наявність стійких зв'язків із кафедрою щодо використання програм автоматизації обліку (BAS, MeDoc), на технічному обслуговуванні яких спеціалізується фірма. Як правило, пропозиції, пов'язані із цією ОП, розробниками сприймалися позитивно та були включені у 2020 до оновленої версії ОП та у 2021 році до проєкту ОП, яка знаходиться на громадському обговоренні.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Акредитація цієї ОП є первинною, тому поки що випускників за цим рівнем ВО в ХДАЕУ не було. Випускова кафедра намагається підтримувати зв'язки із власними випускниками, залучаючи їх до заходів, що відбуваються на

території ЗВО (дні зустрічей із випускниками, зимовий бал, обговорення ОП), що підтверджено під час відкритої зустрічі випускниками кафедри інших рівнів вищої освіти (Пилипенко Катерина, Катречко Інна, Грачова Валентина). В ЗВО діє Центр кар'єри (<http://ksau.kherson.ua/ck.html>), який співпрацює з обласною службою зайнятості з метою створення Кадрового резерву майбутніх професіоналів. Усі бажаючі можуть знайти корисну інформацію про потенційне працевлаштування, особливості складання резюме, започаткування власної справи тощо. Разом із тим під час зустрічі ЕГ із допоміжними структурними підрозділами відповідальною за працевлаштування випускників (Ріжко Марія) не було чітко вказано яка в ЗВО практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітніх програм. Тому ЕГ пропонує ЗВО розробити процедуру збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП різних рівнів ВО.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ХДАЕУ система забезпечення якості функціонує на основі Положень, згадка про які зазначена у підкритерії 8.1. Вузким місцем цієї ОП за зазначенням представників ЗВО був «недосконалий механізм підбору вибіркового дисциплін з урахуванням потреб студентів та замовників освітніх послуг для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.» Для вирішення цієї проблеми залучалися представники стейкхолдерів (роботодавців та здобувачів), які надавали власні пропозиції щодо розширення переліку вибіркового ОК. На 2021-2022 навчальний рік для здобувачів цієї ОП винесено 9 дисциплін на вибір у третьому семестрі та 12 дисциплін на вибір у четвертому семестрі (<https://bit.ly/зубhOP9>) при необхідності вибору восьми дисциплін (по 4 у кожному семестрі). Разом із тим, ЕГ відзначає як вузькі місця системи забезпечення якості вищої освіти: - наявність розбіжностей у кредитності вибіркового ОК (у ОП вони 4-кредитні, а на сайті представлені як 3-кредитні, що може вводити в оману здобувачів вищої освіти при їх виборі); - відсутність інформації у вільному доступі щодо проведених опитувань та їх результатів за всіма ОП ЗВО (на сайті публікується інформація виключно за ОП, що проходять експертизу: <http://ksau.kherson.ua/yakovv/rezulank.html>); - відсутність онлайн-опитувань для представників академічного персоналу, що зменшує можливість висловлення ними пропозицій (у т.ч. на засадах анонімності) щодо удосконалення ОП та освітньої діяльності у ХДАЕУ в цілому; - відсутність даних про терміни громадського обговорення проєктів ОП та контактів гарантів або інших осіб, на адресу яких можна надсилати пропозиції щодо цих проєктів та інформації щодо врахування/неврахування наданих пропозицій за результатами такого обговорення. ЕГ рекомендує покращити публічність та прозорість ЗВО з вищенаведених питань, що допоможе здобувачам краще зорієнтуватися при обранні вибіркового ОК, а стейкхолдерам надасть можливість виважено планувати свій час щодо подачі власних пропозицій та отримати інформацію щодо їх врахування/неврахування у кінцевій версії затвердженої (оновленої) ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація цієї ОП є первинною, але у ХДАЕУ проходили експертизи ОП інших рівнів вищої освіти. Під час резервної зустрічі завідувач кафедри Скрипник Світлана засвідчила, що рекомендації, отримані під час попередніх акредитацій, та мають інституційний характер, беруться до уваги у ЗВО та відбувається швидка реакція щодо усунення виявлених зауважень. Зокрема, у 2020 році були внесені зміни до більшості внутрішніх Положень ХДАЕУ, які оновлені відповідно до вимог норм чинного законодавства, у т.ч. Національного агентства. ЗВО перейшов на онлайн-анкетування зацікавлених сторін, що підтверджується анкетами, які використовувалися для цієї ОП. ХДАЕУ поступово відходить від блоковості вибіркового ОК (у цій ОП на вибір здобувачів запропоновано каталог вибіркового ОК переважно професійного спрямування, з яких здобувачі можуть самостійно обрати ОК для вивчення).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Рішенням Вченої ради ХДАЕУ (протокол від 29.12.2020 року № 7) в ЗВО створено Сектор забезпечення якості вищої освіти, як підрозділ навчально-методичного відділу, метою якого є «побудова відкритого гармонізованого та структурованого комунікативного освітнього простору для отримання здобувачами вищої освіти високоякісних програмних результатів навчання, формування загальних та фахових компетенцій, набуття Soft skills європейського рівня.» Під час он-лайн спілкування з ЕГ, представниця сектору Дебела Ірина продемонструвала повне розуміння сутності процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та підтримку цих процесів у ХДАЕУ, зокрема, щодо необхідності забезпечення академічних свобод НПП та здобувачів, збільшення кількості вибіркового ОК, необхідності проведення більшої кількості опитувань різних груп стейкхолдерів тощо. За результатами оцінки інформації від різних фокус-груп та аналізу документів, що були отримані ЕГ на запит, можна стверджувати, що в цілому в академічній спільноті ХДАЕУ підтримується належна культура якості освіти. ЕГ рекомендує продовжити роботу над налагодженням комунікації між сектором забезпечення якості освіти та зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами, що допоможе постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Активне залучення різних категорій стейкгоल्дерів до процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: - наявність розбіжностей у кредитності вибірових ОК (у ОП вони 4-кредитні, а на сайті представлені як 3-кредитні, що може вводити в оману здобувачів вищої освіти при їх виборі); - відсутність інформації у вільному доступі щодо проведених опитувань та їх результатів за всіма ОП ЗВО (на сайті публікується інформація виключно за ОП, що проходять експертизу: <http://ksau.kherson.ua/yakosv/rezulank.html>); - відсутність онлайн-опитувань для представників академічного персоналу, що зменшує можливість висловлення ними пропозицій (у т.ч. на засадах анонімності) щодо удосконалення ОП та освітньої діяльності у ХДАЕУ в цілому; - відсутність даних про терміни громадського обговорення проєктів ОП та контактів гарантів або інших осіб, на адресу яких можна надсилати пропозиції щодо цих проєктів та інформації щодо врахування/неврахування наданих пропозицій за результатами такого обговорення. Рекомендації: - привести у відповідність кредитність вибірових дисциплін у каталозі та ОП - публікувати у вільному доступі терміни громадського обговорення проєктів ОП, контакти гарантів та інформацію за результатами їх обговорення; - започаткувати онлайн-опитування для академічного персоналу (НПП) з метою їх участі у процедурах забезпечення якості вищої освіти у ЗВО; - покращення прозорості та публічності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти за рахунок оприлюднення результатів проведених опитувань за всіма ОП ХДАЕУ.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Відповідність за підкритеріями 8.2, 8.6, 8.7 та загальна відповідність за підкритеріями 8.1, 8.3, 8.4, 8.5 із рекомендаціями, що покращить внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у ХДАЕУ, дає можливість ЕГ сформувати загальну відповідність рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ХДАЕУ має відповідний перелік нормативних документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, ознайомитися з якими можна на офіційному веб-сайті ЗВО у вкладці «Положення» (http://www.ksau.kherson.ua/files/_pologen/). Під час інтерв'ювання фокус-груп було з'ясовано, що учасники освітнього процесу послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми чітко визначених і зрозумілих правил і процедур, що описані у відповідних документах.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті ХДАЕУ є вкладка «Громадське обговорення освітніх програм» (<https://bit.ly/3tGhK5g>) в якій розміщено проєкти освітніх програм. Проєкт 2021 року ОП «Облік і оподаткування» розміщений в цій вкладці (після надання рекомендацій ЕГ на фінальній зустрічі для надсилання пропозицій було вказано електронну адресу гаранта та кафедри обліку і оподаткування), але не зазначено термінів обговорення проєкту. Надати пропозиції та зауваження також можна через Раду роботодавців економічного факультету та шляхом анкетування (<https://forms.gle/UEKmv5G8owkL6oRH6>). Під час онлайн-зустрічей із фокус-групами було підтверджено, що вони проінформовані про можливості надавати свої зауваження та пропозиції по проєкту освітньо-професійної програми.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ХДАЕУ у вільному доступі опублікована освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування» 2020 року (<https://bit.ly/3o9htGN>) та відповідний інформаційний пакет освітньої програми (<https://bit.ly/3vXAJdk>), також можна ознайомитися з результатами анкетувань здобувачів вищої освіти цієї ОП (<https://bit.ly/3biHjmI>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Чітка взаємодія з роботодавцями через Раду роботодавців економічного факультету, здобувачами вищої освіти до перегляду та покращення ОП та навчального процесу. ХДАЕУ дотримується принципу прозорості та публічності, офіційний сайт ЗВО наповнений, у вільному доступі основні нормативні документи щодо організації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недостатня прозорість публічного обговорення та подання пропозицій щодо ОП на сайті університету. Рекомендується удосконалити підхід щодо висвітлення інформації про контакти гарантів, терміни обговорення проєктів ОП та інформацію за результатами їх обговорення на сайті університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Інформаційні матеріали щодо ОП та нормативне забезпечення освітньої діяльності публічно представлені на офіційному веб-сайті ХДАЕУ в доступності для всіх учасників освітнього процесу; на ОП присутня взаємодія та підтримка зі сторони стейкхолдерів ЗВО. ОП відповідає вимогам критерію 9, з зауваженням, що несе рекомендаційний характер. Значний рівень узгодженості підкритеріїв 9.1-9.3.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лопатовський Віктор Григорович

Члени експертної групи

Пасько Олег Віталійович

Карева Олена Володимирівна